

כתרי תורה

לק"י • פרשת חיי שרה ה'תשפ"ג ב'ש"ד • גליון ק"ל
הגות והלכה בפרשת השבוע במשנת רבותינו גאוני תימן זיע"א

אין לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה • הערות והארות יתקבלו בכרבה בטלפון 0504139964 או במייל avish964@gmail.com

כתר מלכות - מאן מלכי רבנן
רבי חיים ב"ר אברהם אכלופי זלה"ה
מרבני רחבה - כ"ו מרחשון תש"ה
רבי אהרן ב"ר יעקב מצרפי זלה"ה
אב"ד במחוז בעדאן - כ"ו מרחשון תשל"א
רבי אליעזר ב"ר יחיאל רמזאן זלה"ה
רב ברב אלחנאי - כ"ח מרחשון תש"ד
רבי זכריה ב"ר יצחק (זאהר) - מדרא הלוי זלה"ה
רב שכונת מרמרוק - כ"ח מרחשון תשכ"ו
רבי עזרא ב"ר חיים קורח זלה"ה
רב בשכונת התקוה ת"א - כ"ח מרחשון תשמ"א
רבי ציון ב"ר חיים חוכימה זלה"ה
ראש בוד"ץ ישא ברכה - כ"ח מרחשון תשע"ו
רבי פנחס ב"ר חיים אלנדאף זלה"ה
מחכמי ירושלים - כ"ט מרחשון תש"ה
רבי סעדיה ב"ר דוד שאער זלה"ה
רב באיבי וחבר הרבנות בחירה - כ"ט מרחשון תשמ"ה
רבי ישעיה ב"ר ישראל סיאני זלה"ה
רב מועצה אזורית גבעת ברנר - ל' מרחשון תשס"ו

לע"ג מרן הגאון הגדול רבי שמריהו יוסף חיים בן מרן הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי זלה"ה • זקנת מרת מאמאה ב"ר שלום (דהבאני) מנארי ע"ה - כ"ט מרחשון תש"ס. אלוהו בן יוסף הערש ז"ל - כ"ב תמוז תשפ"ב • דודי הרב אברהם ב"ר דוד בדיחי זצ"ל, הרב אלעזר עזריה זצ"ל בן נדלחט"א רבי אברהם, הרב זכריה ב"ר יוסף גהסי זצ"ל, הרב ישראל ב"ר יהודה זצ"ל, מרת אסתר ב"ר יהוא גרשו ע"ה ומרת יהודית ב"ר יוסף שרעבי ע"ה • ולכות הרבנים הגאונים הרב שמעון ב"ר דוד שליט"א, הרב שלמה יוסף ב"ר יוסף שליט"א ואחיו הרב אהרן ב"ר יוסף שליט"א, הרב יוסף ב"ר יעקב שליט"א • הרב רפאל אריה בן יהוא שליט"א, הרב ששון בן מרדכי שליט"א, הרב גבריאל בן שלום שליט"א, ומיכל ב"ר שני תח"י לרפ"ש במהרה בתוך שאר חולי ישראל, ולהצלחת ומצלחת אחינו בני ישראל, התנונים בצרה ובשביה באוקראינה ובארצות הברית ולרווחה ולמאפילה לאורה, ויחבנו לגאולה השלימה בקרוב, אבי"ר. *** בסייעתא דשמיא, בשעה טובה ומצלחת, זכינו כעת להוציא לאור את 'קובץ גליונות כתרי תורה שנת התשפ"ג', הכוללים תיקונים, הוספות ומפתחות מפורטים, ניתן להשיג במערכת ...

כתר ההלכה

הגאון הרב נתנאל עומיסי שליט"א - מרבני בית ההוראה 'פעולת צדיק' לעילוי נשמת אביו רבי יחיאל ב"ר יצחק עומיסי זלה"ה - נבל"ע כ"ו אלול התש"פ
האם מותר ליטול שכר דירה לפי חשבון הימים כאשר בכללם שבת

א[מעשה באדם ששכר דירה לשנה, וכאשר הגיע תאריך הפינוי, ביקש מן המשכיר להישאר עוד ימים אחדים בתשלום, עד שתתפנה הדירה אליה הוא אמר לעבור. ובא המשכיר בשאלה כיצד יעשה, שמכיון שהוא מחשב עתה את תשלום השכירות לפי ימים, נמצא שהוא נוטל שכר שבת. תשובה: עיקר איסור נטילת שכר שבת הובא בגמ' (ב"מ נח.) לעניין שכירות פועל [לשמור על תינוק, שדה זרעים, או בהמות], וכן פסק מרן השו"ע (סי' ש"ז ס"ד), דהשוכר את הפועל אינו נותן לו שכר שבת. אבל בשכירות בית או כלים, סתם מרן השו"ע (בסי' רמ"ז ס"א) כדעת בית הלל (שבת יט.) שאין איסור להשכיר כלים לגוי לפני שבת. ואע"פ שיש מפרשים דמ"מ אין ליטול שכר שבת על כך (ט"ו סק"א, משני"ב סק"א), העיקר בזה כפי שנראה בפשטות שכמו שאין איסור שביתת כלים בשבת, אין ג"כ איסור נטילת שכר שבת בהם. ודווקא בפועל גזרו חכמים שלא ליטול שכר שבת שמא יבוא לעשות מלאכה האסורה, אבל כאשר משכיר את כליו אין לחוש (שו"ת מהרש"ג ח"ב סי' ס, מטה יהודה סי' רמ"ז סק"א, חו"ן עובדיה שבת ח"ו עמ' ג), הלכה ברורה חלק י"ג עמ' קצ"ח).

אמנם הנה הביא השו"ע שם דעה נוספת בשם י"א והיא דעת התוס' (שם ד"ה לא ישיכרו) הסוברים כי גם לב"ה אסור להשכיר כלים לפני שבת, מפני שכר שבת. וא"כ לכתחילה יש להחמיר כדעת הי"א וכמו בכל סתם וי"א שהביא מרן השו"ע (מהרי"ץ ח"ב סי' ע"ב ועוד, כ"ח"ח שם ס"ק י"א ע"ש). וכן דעת מרן הגר"י רצאבי שליט"א דלכתחילה יש להחמיר ולא ליטול שכר שבת על דירה וכלים (שע"ה ח"ב סי' נ"ה הע' י"ז). אלא שכאן הסתפקתי שמא מקרה זה נחשב כדעבד, כי הלא מתחילה לא שכר את הדירה על דעת כן. ולמעשה אמר לי מרן שליט"א, כיון שיכול המשכיר ליטול שכר לפי חישוב שבועי, אין ליטול שכר לפי ימים. ואם השתתה למשך שבוע וחצי יטול לפי שבוע וחצי, וכשיש צורך ימחלו ג"כ זה לזה יום לכאן או לכאן.

בירך ברכה אחרונה ודעתו להמשיך לאכול

ב[בקובץ דברי חפץ האחרון (גליון י"ט עמ' קמ"ה) התפרסמה תשובתו של מרן הגר"י רצאבי שליט"א אודות אברכים היושבים בכולל, ומגישים לפנים מידי פעם מזונות או שתיה, שאינם צריכים לברך עליהם בתחילה בכל פעם, ואף אם ברכו עליהם ברכה אחרונה מחשש שלא יעבור שיעור עיכול. והטעם, כיון שדעתם לאכול ולשתות לאחר מכן. אמנם, אם אכלו פת במהלך היום וברכו ברכת המזון, מכאן ואילך צריכים לברך שוב על מזונות ושתייה אף שלא הסיחו דעתם, ע"כ. ורבים שאלו מה נשתנתה ברכת המזון משאר ברכה אחרונה.

תשובה: הלכה זו מפורשת במג"א (סי' ק"צ סק"ג) כי מי ששתה יין והיה בדעתו לשתות עוד אך טעה וברך ברכה אחרונה, אע"פ כן אין צריך לברך שוב על היין שישתה, כיון שדעתו לשתות. אלא שהקשו עליו (אלוה רבה שם סק"ג, מאמר מרדכי סק"ה) מכוס של ברהמ"ז שמברכים עליו בפה"ג אף ששתו יין בסעודה, וכן מי שטעה וברך ברהמ"ז לפני שאכל אפיקומן, קי"ל (סי' תע"ז ס"ב) שצריך לברך שוב על האפיקומן, אף שבדודא דעתו לאכול אפיקומן. וי"א ביישוב דברי המג"א, שבדין היין מדובר שטעה 'בדין' וסבור היה שצריך לברך ברכה אחרונה אף שדעתו לשתות עוד לאחר מכן, אך בעניין האפיקומן מדובר שטעה וישכח שצריך לאכול אפיקומן וברך ברהמ"ז על דעת שלא יאכל שוב, וזה נחשב היסח הדעת (שו"ת קרית מלך רב חלק הש"ת סי' ט' והובא בהג' רעק"א על השו"ע שם). אך יש מבארים באופן אחר (אור לציון ח"ב פ"ב סי' י"ט וכן דעת מרן שליט"א), שיש חילוק בין ברהמ"ז שנחשבת סילוק, לשאר ברכה אחרונה שנחשבת רק כהיסח הדעת ולכן אם בפועל הייתה דעתו להמשיך ולשתות, אין כאן היסח הדעת. ובביאור הדבר אמר לי מרן שליט"א, כי ברכת המזון היא ברכה כוללת על כל מה שאכל ושתה בסעודה ולכן נחשבת גמר וסילוק.

האם הש"ץ יושב בקריאת שמע

ג[קריאת שמע נקראת בין בישיבה ובין בעמידה ואפי' בהליכה וחוץ מפסוק ראשון שצריך לעמוד. ובפשטות אין עדיפות לשבת מלעמוד, רק שאם היה יושב, אסור לעמוד בכוונה, כי זוהי דעת בית שמאי ממה שכתבה תורה זבוקומך שצריך לעמוד ואסור להחמיר כדבריהם (שו"ע סי' ס"ג ס"א ו"ב). אך יש ראשונים שכתבו כי עדיף לשבת (תלמודי ר"י ברכות כ: בדפי הר"ף, הגה' מיימוניות הל' ק"ש פ"ב או ג'). אמנם, העירוני שדבריהם נסובים על המהלך בדרך שצריך לעמוד (בפסוק ראשון) וע"ז כתבו שעדיף לשבת שאז יכוון כראוי, אבל מי שאינו בדרך אלא בביתו או בבית הכנסת י"ל שאין הבדל אם ישב או יעמוד.

אבל מצינו במדרש רבה (בראשית פמ"ח, ז' ושיר השירים פ"ב, ב') בזה"ל, 'זוהו יושב פתח האהל, רבי ברכיה משום רבי לוי אמר, ישב כתיב (פ"י) משמע שבכוונה ישב'. בקש לעמוד אמר לו הקדוש ברוך הוא אתה סימן לבניך וכו' כשישראל נכנסים לבתי כנסיות ולבתי מדרשות וקורין קריאת שמע הם יושבים לכבודי ואני על גבן שנאמר אלקים נצב וגו' עכ"ל. וכתב בספר עולת שלמה (למהר"ש בדיחי בנו של מהר"ש בדיחי בעל שו"ת חן טוב בעמ' תפ"ה) 'מכאן מוכחא מלתא דלפי מנהגינו פה בארצות תימן ראשונים דראשונים וכו' נוהגים לקרות קרית שמע מיושב, וגם כן שליח ציבור יושב לאחר שאומר פסוק ראשון מעומד וכו' ע"ש'. ומרן הגר"י רצאבי שליט"א אף שהביא את דבריו בספרו שולי המעיל (עמ' קצ"ח) ושם כתב בפסוק ראשון הש"ץ עומד כדי שיסיפק לקרוא עם הציבור, מ"מ לא קבע בזה מסמרות בשע"ה (עי' סי' ט"ז ס"ב). וכששאלתי האם יש לחזור ולהנהיג זאת, אמר לי מרן שליט"א שאין נראה. כי בעבר כששאל אודות ענין זה אצל הזקנים ווביניהם הרב שמעון צאלח זצ"ל נראה היה כי דברי העולת שלמה היו חידוש בעיניהם. וכיון שכן יתכן שאותם שישבו, מחמת חולשה או עייפות עשו כן, ולא בדווקא.

כתר של"א"ש

ויקם אברהם מעל פני מתו וידבר אל בני חת לאמר (כ"ג, ג')

איתא במדרש הגדול, אין דיבור אלא לשון תנחומין כמא דאת אמר (ישעיה מ', ב') דברו על לב ירושלים.

מגיד הכתוב שכשהיתה שרה קיימת, היו אנשי המדינה מצליחין בכל דרכיהם, וכיון שמתה אפס כל יופי ונתבלבלו כולם. עמדו כולם בבכיה ואבל וצרה. וובמדרש סגולת ישראל כתב, שנתעצבו ממיתת שרה, לפי שהיתה צדקת וגומלת להם חסד.

עד שעמד אברהם אבינו ודבר על לבן ואמר, פני אל ירע לכם, כך הוא מנהג העולם לצדיקים ולרשעים, שנאמר (קהלת ט', כ') הכל כאשר לכל, מקרה אחד לצדיק ולרשע, ע"כ.

הנה אברהם אבינו עומד בשעת צערו, שמתו מוטל לפניו, ולא זאת בלבד אלא איתא במדרש רבה (פנ"ח, ו'), שהיה אברהם רואה מלאך המות מתריס כנגדו, והביא בעץ יוסף בשם היפה תואר, שבאותה שעה היתה מידת הדין מתוחה כנגדו. ובנחמד למראה ביאר, שהלא זה אחד מעשרה נסיונות שנתנסה אברהם, שביקש לקבור את שרה ולא מצא, וזהו שהיה היצה"ר מתריס כנגדו, היכן ההבטחה שהבטיחך השי"ת, קום התהלך בארץ. והלא אפילו ארבע אמות לקבורה אין לך. מיד קם לקנות אחוזת קבר, ולא הרהר אחר מידותיו של הקב"ה.

ואעפ"כ אינו שקוע בצערו, אלא דואג להפיס את צערם של בני חת.

דבר זה מלמדנו על כוחות הנפש שסיגל לעצמו אברהם אבינו ע"ה, להיות מתבונן ומבין בכל זמן מה הדבר הראוי לעשותו כעת, ולבלתי תת לב אל הרגשות הגואים אצלו באותה העת. ויה"ר שנוכח לעובדו יתברך, ויהיו כל העיתים שווים לטובה, לעשות רצונו כרצונו, אבי"ר.

שבת שלום

הספדה של שרה והנלמד ממנו במשנת רבותינו

ותמת שרה בקריית ארבע היא זכרון בארץ כנען ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה (כ"ג, ב)

מתי התקיים הספדה של שרה

א כתב הרמב"ם (פ"ב מאבל ה"ה) ומספידין את הנשים כאנשים בכל מקום. וכתב שם רבינו זכריה הרופא זלה"ה בנימוקיו (נדפסו באחות שלמה עמ' ט"ו), שאלה, מניין שמספידין את הנשים כאנשים. תשובה, שנאמר לספד לשרה ולבכתה. [וע"ע במדרש סגולת ישראל כאן שכתב, מלמד שהבעל חייב בהספד אשתו, ע"כ. וצ"ע דזה מתקנת חז"ל, כמבואר בכתובות (מ, ב) קבורתה תחת כתובתה, דהיינו הנדוניה שהכניס לו מהבית אביה ששהוא יורשה. וצ"ל דאסמכתא בעלמא היא].

והנה הכסף משנה שם, הביא מקור אחר לדין זה מהא דאשכחן בר"ה (כה, א) דאספדה רבן גמליאל לאמו של בן זוזא הספד גדול. ועוד אשכחן במגילה (כה, ב) דרפרס אספדה לכלתיה בי כנישתא. וצ"ע למה לא הביאו ראיה מאברהם אבינו.

ב והנה אע"פ שאין ראיה שמספדות אלו האמורים בגמרא היו קודם הקבורה, מכל מקום נראה ממשמעות הכתובים כי הספדה של שרה כן היה קודם הקבורה. דרך לבתר הכי, ביקש אברהם מבני חת תנו לי אחות קבר. והטעם מבואר בסנהדרין (מ, ב) דהשהו את קבורת שרה עד שבא אברהם (מעקדת יצחק. רש"י) להספידה, משום ההספד שיש בו יקרא דשכבי ודחיי, כיעו"ש. [וכתב שם מהרש"א דמלשון הפסוק ויבא לספד. משמע שלזה היתה ביאתו. כי אם הטעם שנתעכבו בקבורת שרה היה רק משם שלא היה מקום לקבורה, היה לו לומר ויבא אברהם לקבור את שרה, אלא שמע מינה דמשום הספדה נתעכבו].

ואע"פ שכתב הרמב"ם שם, אבל אין מניחין מטת האשה ברחוב לעולם, שזה גנאי לאשה, אלא סמוך למיתתה קבורתה. וכתב הרדב"ז דמקורו מדשנינו במועד קטן (כ, א) שאין מניחין מיטת נשים ברחוב לעולם, מפני הכבוד. וכדעת רבי אליעזר שם בגמרא (כת, א) דדין זה נאמר בכל הנשים, והביא ראיה ממרים שנאמר בה ותמת שם מרים ותקבר שם, סמוך למיתתה קבורה. צריך לומר, דזהו דווקא כשמוציאים אותה ברחוב, אבל כשסופד לה ומיטתה בבית אין כאן גנאי.

אברהם קיצר בהספדה של שרה כדי לקבורה

ג אלא שמלשון הרמב"ם סמוך למיתתה קבורתה, משמע דאף ללא הגנאי בהנחתה ברחוב, יש להזדרז בקבורת האשה.

ומצאתי שגם בזה עמד רבינו זכריה הרופא שם וכתב, שאלה, אמר אין מניחין מטת האשה ברחוב לעולם שזה גנאי לאשה אלא סמוך למיתתה קבורתה, מנין. תשובה שנאמר ויקם אברהם מעל פני מתו וידבר אל בני חת, לא ספד יותר אלא דבר אל בני חת, ע"כ. ודבריו צריכין ביאור דהלא בגמרא אמרו טעם אחר לזה, מפני הכבוד. ועוד מנין לנו שהיתה מיטתה ברחוב, ועוד דהלא מבואר בדבריו שכן ספד אברהם אלא שלא הרבה בהספד יותר, וברמב"ם משמע שאין מניחין אותה ברחוב כלל. וצריך לומר דלא בא להביא ראיה לענין הנחתה ברחוב, אלא להביא ראיה על זירו והסמכת הקבורה למיתתה, ועל זה כתב, דאשכחן באברהם אבינו שלא הרבה להספיד אלא מיד וידבר אל בני חת, שמע מינה שסמוך למיתתה קבורתה.

מי ספד לשרה, ומה הספידה

ד מפשט הכתוב נראה כי אברהם, הוא זה שספד לשרה. אכן הנה אונקלוס תרגם ואתא אברהם למספדה דשרה ולמבכה. כך היא גירסתנו ודלא כגרסת הדפוסים 'למספדה לשרה'. וכ"כ היא, וביאר, כי לא אברהם עצמו הספידה, אלא אחרים, כי הספדנים עושיין ההספד

והאבלים בוכים. וכן הוא דרך כבוד שלא יהיה האבל עצמו ספדן (אולי משום יהלך זר ולא פיד. אבשר), ע"כ. וכתב מהר"י קורח זלה"ה במרפא לשון, דכן הוא משמעות הכתוב ויבא אברהם לספוד לשרה ולא לספוד את שרה, דמשמע שבא להספדה של שרה. ולא שבא הוא להספיד את שרה.

ה אמנם במדרש הגדול מפורש דאברהם ספד לשרה, וז"ל מה ספד לה, הוי אחות והוי סוכנת (ע"י מלכ"ס א א, ב). וכי דרכו של אדם לשית את אשתו אחותו, אלא שהיה בטוח עליה כאח על אחותו, ע"כ. [ועוד יש לבאר דרמו כאן על שהצילתו במה שאמרה אחי הוא כבואם למצרים ולארץ פלישתים]. וכן מבואר בתנחומא ישן (י) זה שאמר הכתוב, אשת חיל מי ימצא, הדברים על מי נאמרו, לפי שכתוב למעלה ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכתה, התחיל בוכה ומספיד ואמר אימתי יש לי ליטול כיוצא בך, ע"כ. ושם הולך ודורש על שרה כל הפרק עד אות נ' יעו"ש. הרי שאברהם ספד לשרה, וצ"ע.

ו ומדברי מדרש הגדול הוכיחו רבותינו חכמי תימן נע"ג בתשובתם אודות הספדו של חכם ביו"ט שני של גלויות (איש ימיני ח"א עמ' מ"א. וע"ש כל המעשה מעמ' ל"ג) וז"ל, שעיקר ההספד הוא מה שאומרים הוי, אוי ואבוי, צר לי עליך וכיוצא בדברים אלו, ולא סיפור שבחיו של מת, דברי קינים ונהי וכך הם דברי מדה"ג וכו' (הלשון שהביאו שם היא שונה מעט מהלשון שלפנינו. אבשר). הראית לדעת, מהו הלשון הנקרא הספד, שהוא אוי ואבוי וכיוצא בדברים כאלה, ולא סיפור שבחי המת בלבד כמו שמספר הדרשן שפלוני זה היה איש חסיד ועושה כך וכך וכיוצא בזה. וכל שכן כשמביא איזה דרוש מדברי רז"ל על ערך המקיים מצוה פלונית או הסובל יסורין וכיוצא, שאין זה בכלל ההספד. דהספד לחוד והוא רק כמו שזכרנו לעיל, ודרשות בסיפור שבחיו לחוד, ע"כ. וכן מתבאר מדברי המדרש תנחומא שאמר, התחיל בוכה ומספיד, אימתי יש לי ליטול כיוצא בך, הרי שההספד הוא כשמצטער על אובדן הנפטר, ובוודאי שהצער הזה בא ג"כ על ידי סיפור שבחיו שעל ידי כך מורגש יותר החסר, וכלשון המדה"ג 'הוי אחות הוי סוכנת'. אבל סתם סיפור שבחיו בלי שמכניס בהם דברי צער ונהי על הנפטר אי"ז הספד.

הבכיה על שרה

ז והנה עד כה דיברנו אודות ההספד שהוא סיפור שבחי הנפטר. וכמ"ש רס"ג לספוד ינדבחה' וביאר דבריו מוהר"ר עמרם קורח זלה"ה בנוה שלום, אלנדב סיפור שבחי המת וטוב מעשיו בפרט. אך מלבד זאת היה כאן גם בכי כדכתיב ז'לבכתה. וכתב רבינו זכריה הרופא זלה"ה במדרש החפץ ולבכתה כ' קטן, שאין הבכיה יפה על הנשים. וכ"ה במדרש אור האפלה. וכע"ז כתב בעל מדרש נר השכלים עה"ת (הובא כאן בתו"ש מכת"י), כא"ף קטן ללמד שאין הבכיה נאה לתלמיד חכם, לא כל שכן על הנשים.

ומהר"י גזפאן במנחת יהודה הביא גם הוא מספר מנחה בלולה שכתב דהכא"ף קטנה לומר שלא הרבה בבכי כמו שאמרו רבותינו ז"ל אל תבכו למת. ועוד הביא מהש"ך, שגנאי הוא לאדם גדול לבכות לפני עם הארץ. וביאר דבריהם, שאין ראוי לתלמיד חכם להרבות בבכי בפני עם הארץ, שיחשבו שמוזה מוכח שאין תקוה עוד ולא לעולם הבא.

אכן אין טעם זה עולה לביאור דברי רבותינו באור האפילה ובמדרש החפץ, שכתבו שאין הבכיה יפה על הנשים. ושמא יש לומר דכוונתו לא על כל אשה אלא שאין הבכיה יפה לאדם על אשתו, כי ההספד שהוא סיפור שבחיה יכול לומר בכל מקום, אך הבכי שהוא גילוי רגשותיו ומזגו בזה אין ראוי להרבות בפני אחרים.

דובר אמת בלבבו - מדרכי מוהר"ר חיים כסאר זלה"ה

סח לי הרב איתמר חיים כהן שליט"א, לאחר שיצאו כל כרכי השם טוב, מכר מוהר"ר חיים כסאר זלה"ה את כל הסט בביתו ב70 לירות. פעם ביקש יהודי אחד מאבי הרב שלום אפרים זלה"ה, שכאשר הוא עולה לירושלים יקנה עבורו את לו את כל הספרים. ואכן כשהיה אצל מוהר"ר"כ ביקש ממנו אבא את הספרים, ושאל אותו מה מחירם, השיב לו מארי חיים, 'שבעים'. ואבא סיכם איתו שישלח לו את הכסף כעבור זמן. לאחר מכן נודע לאבא שיש מוכרי ספרים המוכרים את זה ב75 לירות. אמר אבא לקונה, למה שמארי חיים לא ירוויח גם כן. נשלח לו שבעים וחמש, הסכים הקונה בשמחה וכן עשו. לאחר זמן מה התקיימה עצרת תפילה של יהודי תימן בכותל המערבי, וגם מארי חיים הזמן לשם לעורר את הציבור בדבריו (אגב, הוא לא רצה לדבר ברמקול, ובקולו הרעים יותר מהרמקול). בסיום העצרת ניגש אבא לתת לו שלום, מיד שראהו אמרי חיים אמר לו 'מה עשית לי אבא נבהל ולא הבין מה הוא רוצה ממנו, ומארי חיים המשיך זדובר אמת בלבבו, אמרנו שבעים, והחזיר לו מיד את חמש הלירות הנותרות.